

Verkondiging - Handelingen 8:26-40

Lieve gemeente en u allen die met ons verbonden bent via internet,

Van de Filippus uit het verhaal dat we zojuist hebben gehoord, weten we dat hij actief was in de streken rondom Judea: Samaria in het noorden en Gaza in het zuiden. Hij bleef dus niet in zijn thuisland hangen, in en rondom Jeruzalem, maar zocht het in den vreemde. Zocht ook de ontmoeting met vreemden. Over een van die ontmoetingen wordt verteld in dit prachtige, rijke verhaal dat tot de verbeelding spreekt.

Filippus weet zich gezonden en stuit op een man die als het ware de belichaming is van ‘de vreemdeling’, ‘de ander’. Hij is namelijk een Ethiopiër. Met ‘Ethiopië’ wordt in de Bijbel niet precies het land bedoeld dat wij onder die naam kennen, maar het grote, onbekende gebied ten zuiden van Egypte, ver weg. Ook in andere antieke literatuur, buiten de Bijbel, is het gebruikelijk om te spreken over ‘Ethiopië’ als de grote, beetje mysterieuze wereld die er ook nog schijnt te zijn. Geleid door een exotische koningin, Kantake genaamd, zoals Cleopatra baas was over Egypte.

Dat de naam ‘Ethiopië’ wordt gebruikt om een hele wereld aan te duiden, hoeft ons niet te verbazen. Dat doen wij ook. Wij spreken over ‘de mensen in Afrika’ en hebben het dan over het gebied tussen Tunis en Kaapstad, alsof al de landen die er tussen liggen en al de verschillende volkeren die daar leven eigenlijk een en hetzelfde zijn. We bedoelen dat niet verkeerd, het gaat eigenlijk vanzelf zo, dit spreken. Omdat het gaat over anderen, die ver weg wonen en die in ieder geval één ding gemeenschappelijk hebben: ze zijn anders dan wij. Ze zijn ‘de anderen’.

Een grote valkuil bij dit onschuldige spreken over de anderen is dat je denkt dat die ander in alle opzichten ‘minder’ is. Minder ontwikkeld, minder intelligent, minder beschaafd, minder sociaal, etc etc. De onschuld van ons denken en spreken kan daarmee vervelende trekjes krijgen, om het zachtjes te zeggen. Neem nou die kamerling uit Ethiopië op wie Filippus stuit. Als we voorafgaand aan het lezen van het verhaal aan elkaar hadden gevraagd: die bijzondere zwarte man die wordt gedoopt door Filippus, wat was dat eigenlijk voor figuur, welk beeld heb je van hem? Dan zouden we misschien allerlei dingen hebben genoemd, maar waarschijnlijk hebben vergeten hoe de schrijver Lucas hem aan ons presenteert. Hij is de schatkistbewaarder van de grote koningin. Hij is dus de minister van financiën van dat grote exotische rijk. Een topfunctionaris, een van de mensen die internationaal aan de touwtjes trekken.

Naast de romantische sfeer die wordt opgeroepen door de exotische beelden, is het dus iets heel anders waardoor we *ongemerkt getriiggerd* worden wanneer we het bekende verhaal herlezen: hier wordt niet door de ervaren Filippus een eenvoudig ongeletterd mens tot Jezus

gebracht, het is andersom: hier mag een gewone evangelist uit de vroeg-christelijke gemeente het profetische getuigenis over rechtvaardigheid delen met een zwarte hooggeplaatste uit den vreemde. Het is een eer dat Filippus bij de minister in zijn reiswagen plaats mag nemen, het is een eer dat Filippus aan hem de doop mag bedienen. En het is vooral bijzonder dat deze twee mannen, wit en zwart, zich tezamen onder het gezag van God stellen, samen instemmen met het getuigenis over rechtvaardigheid waarover ze lezen in de profetie van Jesaja en die zij belichaamd zien in de mens Jezus.

De afgelopen dagen is er een golf van verontwaardiging en woede over de wereld gegaan. George Floyd was bepaald niet het eerste slachtoffer van politiegeweld in de Verenigde Staten. Maar de manier waarop hij behandeld werd, de houding waarmee het gebeurde, raakt velen rechtstreeks in het hart. Of je nu zwart bent of wit. Het is te hopen dat politie en justitie in de Verenigde Staten zich niet zullen kunnen onttrekken aan het recht in dienst waarvan zij zelf werken. Maar hoe het ook zal verlopen: het gaat niet om een enkele agent of ambtenaar. Het gaat om een cultuur, om een houding. En die cultuur, die houding tegenover de vreemdeling, de ander, die is menselijk, erg menselijk en die kennen wij op onze manier ook in Nederland. Die komen we zagezegd ook tegen bij de grenzen in ons land, in het ambtelijk apparaat van onze eigen samenleving, in de cultuur binnen Nederlandse politiecorpsen.

‘Hij werd vernederd en Hem werd geen recht gedaan.’

- dat leest de Ethiopiër in Jesaja. En daar blijft hij haken. Die uitspraak raakt hem. Op wie slaat dat, over welke vernederde en rechteloze gaat het hier? Het feit dat deze woorden van Jesaja hem raken zegt iets over die woorden, maar zegt ook iets over hem. Op een of andere manier herkent hij zich er in, roept het wat bij hem op. En hij vraagt Filippus om hem te helpen, om uitleg te geven. Het Griekse woord voor ‘uitleg geven’ is een prachtig woord, woordelijk vertaald betekent het nl.: ‘de weg wijzen’. Wij zijn gewoon aan elkaar te vragen: ‘wat *is* de betekenis van die tekst?’ Maar de Ethiopiër stelt een slimmere, wijze vraag: ‘Kun je mij *de weg wijzen* die deze profetische woorden in zich dragen?’ Welke weg zullen wij samen gaan, zodat het recht waarover hier gesproken wordt, ook werkelijk zal geschieden?

Filippus kan in reactie hierop niet anders doen dan vertellen waar zijn hart vol van is. Van de mens Jezus die van het Galilese platteland kwam, maar in het hart van Jeruzalem heeft laten zien wat het betekent als de grenzen tussen ‘ons’ en ‘de anderen’ werkelijk doorbroken worden. Hoe moeilijk dat is, hoe pijnlijk. Dat het niet gaat zonder vernedering en onrecht. Maar dat hij het heeft gedaan, om stem te geven aan alle rechtelozen, aan allen die niet gehoord worden. Zijn ‘nakomelingen’ (8:33; NBV), zijn ‘afkomst’ (NBG), zijn ‘verwanten’ zijn al die mensen die slachtoffer zijn van de menselijke angst voor het vreemde, van onze ingebakken afkeer van de ander. George Floyd is dus zijn nakomeling, zijn verwant. Over hem zullen wij verhalen, en over allen die worden aangekeken op hun huidskleur, sekse of herkomst.

Filippus gaat ons daarin voor. Hij laat zien dat wie in het spoor van Jezus wil gaan niet bang hoeft te zijn om over grenzen heen te gaan, dat je zonder vrees anderen kunt ontmoeten, jezelf kunt blijven of beter: jezelf kunt worden in nieuwe, onverwachte ontmoetingen. Dat wij allen de geestkracht mogen ontvangen om zo de weg naar rechtvaardigheid te vinden.